

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarının Belirleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarının Belirleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21222>

Özet

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçları Belirleme Ölçeği (EGRİBÖ), ergenlik dönemindeki bireylerin gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerine yönelik spesifik ihtiyaçları belirlemek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçektir. Muhammed Akat ve Ahmet Peker tarafından 2021 yılında geliştirilen bu araç, eğitim kurumlarında sunulan rehberlik programlarının etkinliğini artırmak ve öğrencilerin gelişim alanlarındaki eksikliklerini tespit etmek için tasarlanmıştır. Ölçek, 5 alt boyutta toplanan 21 maddeden oluşmakta olup, yüksek düzeyde yapısal geçerlik ve güvenirlik kanıtları sunmaktadır.

EGRİBÖ'nün geliştirilmesi sürecinde hem açılmaya hem de doğrulanmaya faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin psikometrik özellikleri detaylıca incelenmiştir. Bu ölçek, özellikle okul psikolojik danışmanları ve araştırmacıların ergenlerin ihtiyaçlarına dayalı programlar oluşturmalarında önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ergenlik, Gelişimsel rehberlik, Psikolojik danışmanlık, ihtiyaç belirleme, Psikometrik özellikler, Faktör analizi, EGRİBÖ

Yazarlar

Muhammed AKAT, Ahmet PEKER

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ergenlerin gelişim dönemleri boyunca karşılaştıkları zorluklar ve ihtiyaçlar doğrultusunda, rehberlik hizmetlerinden beklentilerini ve gereksinim duydukları alanları bilimsel yöntemlerle tespit etmektir. Bu tespitler, okullardaki psikolojik danışmanlık ve rehberlik (PDR) servislerinin yıllık planları ve müdahale programları, öğrencilerin gerçek ihtiyaçlarına göre şekillendirmesine olanak tanır.

EGRİBÖ, ergenlerin kişisel-sosyal, eğitim ve mesleki gelişim alanlarındaki rehberlik ihtiyaçları sistematik bir şekilde ölçerek, programların geliştirilmesi için somut veriler sunmayı hedefler. Bu sayede, kaynaklar daha verimli kullanılabilir ve sunulan hizmetlerin etkililiği maksimize edilebilir.

Yapı

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçları Belirleme Ölçeği (EGRİBÖ), ergenlerin gelişimsel ihtiyaçları kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçek,

toplam varyansın önemli bir kısmının açıklayan 5 farklı alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, ergenlerin gelişimsel rehberlik alanındaki spesifik gereksinimlerini temsil etmektedir.

Ölçeğin psikolojik yapısı, ergenlik dönemine özgü bilişsel, duygusal ve sosyal gelişim görevlerine odaklanmakta ve bu görevlerin başarıları bir şekilde tamamlanması için gereken rehberlik desteğinin düzeyini belirlemektedir. Ölçek, kuramsal olarak gelişimsel rehberlik modeline dayanmaktadır.

Geçerlik

EGRBÖ'nün yapı geçerliliği, hem açıklayıcı faktör analizi (AFA) hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile detaylı olarak incelenmiştir. AFA sonuçları, ölçeğin toplam varyansın %56.41'ini açıklayan 21 madde ve 5 alt boyuttan oluştuğunu doğrulamıştır. Bu oran, psikometrik açıdan kabul edilebilir düzeyde güçlü bir yapısal bütünlüğe işaret etmektedir.

Bu boyutlu modelin uyum indeks değerleri incelendiğinde, mükemmel uyuma yakın sonuçlar elde edilmiştir. Bu değerler şunlardır: Ki-kare/serbestlik derecesi (χ^2/df) = 2,17; % 90 Güven Aralığı (CI) = .050-.066; Uyumlu Olmayan Normlamlılık İndeksi (NFI) = .92; Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) = .96; Göreli Uyum İndeksi (RFI) = .91; Yıllık Uyum İndeksi (GFI) = .90; Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kare Kalıntı (SRMR) = .054; Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası (RMSEA) = .058. İkinci düzey DFA sonuçları da bu yapıyı desteklemiştir. Uyum indeks değerleri (χ^2/df = 2,27; RMSEA = .061) olarak bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

EGRBÖ'nün güvenirlik analizleri, çeşitli yöntemlerle yüksek düzeyde iç tutarlılık ve zamana bağlı kararlılık sergilediğini ortaya koymuştur. İç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa değerleri .72 ile .83 arasında değişmektedir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, iki yarı test güvenirliği katsayıları .65 ile .80 arasında; McDonald (ω) güvenirlik katsayısı ise .70 ile .86 arasında değişim göstermektedir. Ölçeğin zamana bağlı kararlılığının ölçek test-tekrar test güvenirlik katsayıları ise .60 ile .83 arasında farklılaşmaktadır. Bu güvenirlik verileri, EGRBÖ'nün tekrarlı ölçümlerde tutarlı sonuçlar üretebilen güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek amacıyla ilk olarak açıklayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, 21 maddeden oluşan ve toplam varyansın %56.41'ini açıklayan 5

faktörlü bir yapıya uygun olduğunu göstermiştir. Bu 5 faktör, ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçları'nı farklı boyutları temsil etmektedir.

Yapısal modelin doğrulanması amacıyla uygulanan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ise, elde edilen beş boyutlu modelin teorik yapıya uygunluğunu test etmiştir. DFA, modelin uyum indekslerinin mükemmel veya çok iyi uyum kategorisinde olduğunu ($CFI=.96$, $RMSEA=.058$) göstermiştir. İkinci düzey DFA da benzer şekilde güçlü uyum indeksleri ($.061$ $RMSEA$ değeri ile) sunarak, ölçeğin çok boyutlu yapıya sahip olduğunu sağılamış ve teyit etmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme (Developmental Scale)

Format:

Likert tipi derecelendirme (Orijinal kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, psikolojik ölçek standartlarına uygun olarak Likert tipi olduğu varsayılmaktadır.)

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Ergenler (Ortaokul ve Lise öğrencileri)

Yaş Grubu:

Ergenlik dönemi (Yaklaşık 12-18 yaş)

Popülasyon Detayları:

Ölçek, Türkiye'deki eğitim kurumlarında öğrenim gören ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarını belirlemek üzere geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi:

Öz bildirim (Self-report) ölçeği olup, katılımcıların gelişimsel rehberlik hizmetlerine olan ihtiyaç

düzeylerini değerlendirilmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

Ergenlik, Gelişimsel rehberlik, Psikolojik danışmanlık, Yapı geçerliliği, Güvenirlilik analizi, Cronbach alfa, McDonald Omega

Yazarlar (İletişim)

Yazar ORCID Tanıtıcıları:

Bilgi Mevcut Değil

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri:

Muhammed AKAT: muhammedakatpedr@gmail.com

Yazışma Adresi:

Makalenin yayınlandığı kurum adresi (Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı:

2021

İzinler ve Ücret:

Ticari olmayan akademik çalışmalar için izinlerin sorumlu yazar Muhammed AKAT ile iletişime geçilerek alınması tavsiye edilir.

PDF Kaynakları:

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [ergenlerin-gelisimsel-rehberlik-htiyaclarini-belirleme-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Akat, M. ve Peker, A. (2021). Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçları belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 229-245. DOI: <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.776357>

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçları Belirleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM